بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ئىسلام ئاۋازى گېزىتى

51- سان

قوش هەپتىلىك گېزىت

ئىسلام ئاۋازى تەشۋىقات بۆلۈمى

هىجرىيە: 1440/02/17

مىلادىيە: 2018/10/26

t.me/@tipislamawazi

t.me/@eserler

ئەسكەرى تەلىم

سامۇيال سې زې 23 (Sa ـ 23) Samopal CZ ـ 23

ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشى ئاياغلاشقاندىن كېيىن، چېخسلوۋاكىيە قۇرۇقلۇق ئارمىيىسى پىيادە قىسمى ئۈچۈن ئۆز ئالدىغا يېڭى تىپتىكى تاپانچا پۈلەمیوت ياساشقا كىرىشىپ، ئاخىرى خولىبىك ئىسمىلىك قورال لايىھىلىگۈچىنىڭ 1948ـ يىلى لايىھىلىگەن «9mm Samopal Vz.48a» نامىدىكى قورالنى تاللاپتۇ. 1950ـ يىلى قورال ئىسمى «Samopal CZ ـ 23» گە ئۆزگەرتىلىپ ئارمىيىگە ئىشلىتىلگەن. Samopal ـــ تاپانچا پۈلەمیوت دېگەن مەنىدە، CZ ـــ قورال ياسىغان شىركەت Ceska Zbrojovka نىڭ قىسقارتىلمىسىدۇر.

1960ـ يىلى ئارمىيە بۇ قورالنىڭ ئورنىغا Sa ـ 58 نى ئىشلەتكەنلىكى ئۈچۈن ئىشلەپچىقىرىشتىن توختىتىلغان ۋە ئارمىيىدىن شاللاپتۇ. بۇ قورالنى ئۇيىتنام، كۇبا، لىۋىيە، لىۋان، جەنۇبىي ئافرىقا قاتارلىق دۆلەتلەرگە سېتىپ بېرگەن. مۇساپە جەدۋىلى ئايلانما شكىلدە بولۇپ، بىردىن تۆتكىچە رەقەم بېزىلغان.

ئالاھىدىلىكلىرى

1. بۇ قورالنىڭ سايىمانلىرى بىرقەدەر پوختا ئىشلەنگەن بولۇپ، ئاسان سۇنمايدۇ.

2. قورالنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى قىسقا ۋە يەڭگىل بولۇپ، ئېلىپ يۈرۈشكە ئەپلىك.

3. ئوقى كۆپ تېپىلىدۇ.

4. سې زې 25 نىڭ قوندىقى قاتلانغاندىن كېيىن ئالدى تۆتقۇچنىڭ رولىنى ئوينايدۇ ۋە ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقنى تېخىمۇ قىسقارتىدۇ.

سامۇيال سې زېنىڭ تۆۋەندىكىدەك بىر نەچچە خىل نۇسخىلىرى بار بولۇپ، ئوق تۇلۇچىمى ئوخشىمايدۇ.

CZ ـ 23
9×19mm

CZ ـ 25
9×19mm

CZ ـ 24
7.62×25mm

CZ ـ 26
7.62×25mm

قورالنىڭ مەلۇماتلىرى

قورالنىڭ ئوقنەيچە ئۇزۇنلۇقى: 284 مىللىمېتىر

قورالنىڭ ئوق تۇلۇچىمى: 9×19 مىللىمېتىر

قورالنىڭ ئۆزۈنلۇقى: 686 مىللىمېتىر

قورال ئېغىرلىقى: 3.087 كىلوگرام

ئوقنىڭ دەسلەپكى تېزلىكى: 381 مېتىر ھەر سېكۇنت

زەربە بېرىش مۇساپىسى: 200 مېتىر

قورالنىڭ ئىچكى تۈزۈلۈشى

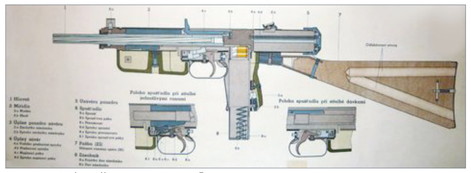

دىققەت: بۇ قورالنىڭ قۇرغۇچى كەينىگە تارتىلغاندىن كېيىن ئوق ئېلىنغان ھالىتىدە ئالدىغا قايتىمايدۇ. قورال قۇزۇلغان ۋاقىتتا ئوق يەنىلا ئوقدانىدا تۇرىدۇ، يەنى تەپكىنى باسقاندا قورال ئوق ئېلىپلا پىستانىغا ئۇرىدۇ. ئوڭا ئوقدانىسز قۇزۇلغان قورالغا ئوقلانغان ئوقدانىنى سېلىپ تەپكىنى باسساقلا ئوق چىقىپ كېتىدۇ. بۇ نۇقتىنى ئەستىن چىقارماسلىق كېرەك.

چۈۋۈپ ـ قۇراشتۇرۇش ئۇسۇلى

1. ئوقدان سېلىش ئېغىزىنىڭ كەينى تەرىپىدىكى قىسمىنى بېسىپ تۇرۇپ ئوقدانىنى چىقىرىمىز.

2. قۇلۇپنى ئاچىمىز. قۇلۇپى تەپكىنىڭ ئۈستى تەرىپىدە بولۇپ، قىزىل رەڭ كۆرۈنۈشتى ياكى سول تەرەپكە سۇرۇلۇش بىلەن قۇلۇپ ئېچىلىدۇ. ئاندىن قورالنىڭ ئۇچىنى ئاسمانغا قارىتىپ تۇرۇپ، ئىككى قۇرۇپ تەپكىنى بىر بېسىپ تەكشۈرىمىز.

3. قورالنىڭ كەينى تەرىپىدىكى قاپقىقىنىڭ ئۈتتۈرىسىدىكى كۇنۇپكىنى بېسىپ بۇرىساق قاپقىقى چىقىدۇ.

4. قۇرغۇچنى سەل كۆتۈرۈپ كەينىگە تارتساق يېڭنە بىرىكمە قىسمى چىقىدۇ.

5. پۇرژىننىڭ ئالدىغا ئىتتىرىپ يەسكە باساق ئالدى كۆتۈرۈلۈپ ئاجرىتىپ چىقىرۋالىمىز.

6. ئوقنەيچە مۇقىملاشتۇرغۇچنى سائەت ئىستىرىلكىسىنىڭ قارشى يۈنىلىشىدە بۇراپ ئوقنەيچىنى چىقىرىمىز.

7. قۇراشتۇرغانىدا چۈۋۈش قەدەم باسقۇچلىرىنىڭ ئەكسى بويىچە قۇراشتۇرىمىز. ئەمما دىققەت قىلىدىغان نۇقتا، ئوقنەيچىنى سالغانىدا ئوقنەيچە ئۈستىدىكى ئويمان جايىنى قورالنىڭ ئاساسىي قىسمىدىكى ماس جايىغا ئېكىلىپ ئاندىن سېلىش كېرەك، بولمىسا ئوقنەيچە تولۇق چۈشمەيدۇ.

ئەسكەرتىش

قېرىنداشلىرىمىزنىڭ گېزىت، رادىئو ۋە ژورناللىرىمىزنى ماقالە، شېئىر، سەرگۈزەشتە، تارىخ، ئەسكەرىي تەلىم، جەڭ مەيدانىدىكى ئاجايىباتلار، تىببىي مەلۇماتلار... قاتارلىق ھەرخىل زانىرىدىكى ئەسەرلەر بىلەن تەمىنلىشىنى سەمىمىي ئىلتىماس قىلىمىز.

بۇگېزىتنىڭ تارقىتىشقا يارىدىملىشكەن، كۆچ چىقارغان ۋە قولالاپ ـ قۇۋۋەتلىگەن بارلىق قېرىنداشلىرىمىزغا الله تەئالىنىڭ مەغپىرىتى، رەھمىتى ۋە بەركىتى بولسۇن! سالىم دۇئالىرىڭلارا! مۇجاھىد قېرىنداشلىرىڭلارنى ئۇنۇتمىغايسىلەر!

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

جىھاد چەشمىلىرى

■ 2018ـ يىلى 7ـ ئاينىڭ 19ـ كۈنى ئىدلىب ۋىلايىتىگە جايلاشقان كەفەريا ۋە فۇئا يېزىلىرىدىكى رافىزىي شىئەلىرى ئىتتىپاق بىلەن ھەلەب شەھىرىگە چېقىرىۋېتىلگەندىن كېيىن، بەشئار ئەسەد ھۆكۈمىتى بۇلارغا ھەلەب شەھىرىدىن چېقىرىۋېتىلگەن ئەھلى سۇننە مۇسۇلمانلىرىنىڭ بەزى ئولتۇراق رايونلىرىنى بۇلۇپ بەرگەن ئىدى. ئۇنىڭدىن ھەپتە ھەلەب شەھىرىدىكى بەشئار ئەسەد ئارمىيىسىگە قاراشلىق بىررى قورالللىقلىرىنىڭ يالانما ئەسكەرلىرى بىلەن ئىران رافىزىيلىرىنىڭ مەزھەپدىشى بولغان كەفەريا ـ فۇئا يېزىلىرىدىن چېقىنغان رافىزىيلار ئوتتۇرىسىدا ئۇي تالىشىش توقۇنۇشى يۈز بەرگەن. بىررى قورالللىقلىرى كەفەريا ـ فۇئا رافىزىيلىرىدىن ئالتە نەپىرىنى ئەسىرگە ئېلىۋالغان. بۇ توقۇنۇش كېڭەيىپ، ھەلەب ۋىلايىتىنىڭ نۇبىىل ـ زەھرا رايونىدىكى شىئەلەر كەفەريا ـ فۇئا رافىزىيلىرىغا يارەدەمگە كېلىپ، زىددىيەت تېخىمۇ كۇچەيگەن. ئاخىرىدا رۇسىيە ۋە ئىران بۇ ئىشقا ئارىلىشىپ، توقۇنۇشقان ئىككى تەرەپنىڭ ئولتۇراق رايونىنى يېراقلاشتۇرغان.

■ 10ـ ئاينىڭ 10ـ كۈنى ئامېرىكىغا يېتىپ كەلگەن «مايكىل» نامىلىق قارا بوراندا، ئامېرىكا ئارمىيىسىنىڭ فىلوردا شتاتىغا جايلاشقان «Tindal» ھاۋا ئارمىيە بازىسىدىكى 55 دانە «F ـ 22» تىپلىق كۇرەشچى ئايروپلانىدىن پۈتكەشكە ئولگۈرەلمەي قالغان 17 دانىسى ۋەيران بولغان. بۇ قېتىملىق قارا بوراندا زەربىگە ئۇچرىغان 17 دانە ئايروپلاننىڭ قىممىتى 2 مىليارد دولار ئەتراپىدا ئىكەن.

«مايكىل» نامىلىق بۇ قارا بوراندا، ئامېرىكىنىڭ 4 شتاتىدىن ئاز دېگەندە 19 قاددام ئولگەن. 10ـ ئاينىڭ 12ـ كۈنىگىچە بولغان زىيان تەخمىنەن 8 مىليارد ئامېرىكا دوللىرىغا يەتكەن.

■ 9ـ ئاينىڭ 25ـ كۈنى ئامېرىكا ئارمىيىسى 100 مىليون دولارلۇق «F ـ 35» تىپلىق كۇرەشچى ئايروپلانىنى تۇنجى قېتىم ئافغانىستاندا ئەملىي مەشغىتىن بىر كۈن كېيىن دۇنيادىكى ئاق قىممەت ھېسابلىنىدىغان بۇ كۇرەشچى ئايروپلانى ئامېرىكىنىڭ جەنۇبىي كارولىنا شتاتىدا چۈشۈپ كېتىپ ئۇچقۇچىسى يارىلانغان. ئايروپلان چۈشۈپ كېتىش ۋاقىتىدىن كېيىن، 10ـ ئاينىڭ 11ـ كۈنى «F ـ 35» تىپلىق كۇرەشچى ئايروپلاننى ياسىغان شىركەتلەر دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى «F ـ 35» تىپلىق كۇرەشچى ئايروپلانلارنى ئۇچۇشتىن توختاتقان. ھازىر دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا جەمئىي 320 دانە «F ـ 35» تىپلىق كۇرەشچى ئايروپلان بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھەر بىرى تەكشۈرۈشتىن ئۆتكەندىن كېيىن ئۇچۇشنى داۋاملاشتۇرىدىكەن.

■ 10ـ ئاينىڭ 14ـ كۈنى ئەششاباب جامائىتى مۇجاھىدلىرى سومالى مۇرتەد مۇقۇكىمىتىنىڭ پرېزىدېنتى مۇھەممەد فارماۋ ئابىلە سافلە ۋىلايىتىنىڭ ماركا شەھىرىگە زىيارەتكە كەلگەن پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ، بۇ شەھەردىكى سومالى مۇرتەد ئارمىيىسىنىڭ نۇقتىلىرى بىلەن تاجاۋۇزچى ئافرىقا ئىتتىپاقى قوشۇنلىرىنىڭ نۇقتىلىرىغا قارىتا ھۇجۇم ئەملىيىتى ئېلىپ بارغان. نەتىجىدە ئۇ ئۇگاندا دۆلىتىنىڭ ئەسكەرلىرىدىن 15 نەپىرىنى ئۆلتۈرۈپ، 10 نەچچە نەپىرىنى يارىلاندۇرغان؛ مۇرتەد ئارمىيە ئەسكەرلىرىدىن 10 نەپىرنى ئۆلتۈرگەن. مۇجاھىدلار يېنىك ۋە ئوتتۇرا تىپتىكى قورال ـ ياراق ۋە ئەسكەرىي ماشىنىلارنى غەنىيمەت ئېلىپ، بۇ رايوندىن ساق ـ سالامەت چېكىنىپ چىققان.

■ 10ـ ئاينىڭ 18ـ كۈنى خىتايىنىڭ نەنجاڭ شەھىرىدىكى شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ۋەكىلى بولغان يېگۈچۈكتىمەن ئىسىملىك دوكتور ئايال ئۇزۇننىڭ سىنا مىكرو بىلوگىدا قۇرئان كەرىمىنىڭ خىتايچە تەرجىمىسىنى ھاجەتخانىغا تاشلاپ ئۇىستىگە تاھارەت قىلىنغان سۈرىتىنى ۋە ئىسلام دىنىنى ھاقارەتلىگەن ئىنكاسلارنى يېزىپ تارقاتقان. 10ـ ئاينىڭ 24ـ كۈنى ئىشەندىكى يەنە بىر خىتاي قۇرئان كەرىمىنى كۆيدۈرۈپ، قۇرئان كەرىم كۆيدۈرۈلگەن بۇ فىلىمنى تورغا تارقاتقان. بۇ بولسا خىتاي تاجاۋۇزچىلىرىنىڭ ۋەتىنىمىز شەرقىي تۈركىستانىدا ئۆي ـ ئۆيلەردىن يېغىۋېلىنغان قۇرئان كەرىمنى كۆيدۈرۈش جىنايىتىدىن كېيىنكى قۇرئان كەرىمگە ئوچۇق ـ ئاشكارا قىلغان ھاقارەتنى ھېسابلىنىدۇ.

■ 10ـ ئاينىڭ 19ـ كۈنى سۈرىيىنىڭ دېرىزور ۋىلايىتى سۇسا يېزىسىدىكى بىر مەسجىد ئامېرىكا ئارمىيىسى تەرىپىدىن بومبارىدىمان قىلىنغان، نەتىجىدە 70 نەپەر مۇسۇلمان خەلق ھاياتىدىن ئايرىلغان.

■ 10ـ ئاينىڭ 20ـ كۈنى رۇسىيە بىلەن ئۇكرائىنا ئوتتۇرىسىدىكى ئازۇق دېڭىزىدا رۇسىيىنىڭ بىر دانە L ـ 39 تىپلىق مەشىق ئايروپلانى چۈشۈپ كەتكەن ۋە ئىككى نەپەر ئۇچقۇچى ئۆلگەن.

■ 10ـ ئاينىڭ 20ـ كۈنى ھەيئەتۇ تەھرىر شام جامائىتى ئىسىرگە چۈشكەن بىر ئىرانلىق گېنېرالنىڭ دۆلىتىدىن قۇتقۇزۇشنى تەلەپ قىلغان سىن كۆرۈنۈشنى تورغا قويغان. سىن كۆرۈنۈشىدە ئىران ئارمىيىسىدە 29 يىل خىزمەت قىلغان بۇ گېنېرال مۇنداق دېگەن: «مەن گېنېرال ئەبۇ ھەسەن سۇلايمان. مەن ھازىر ھەيئەتۇ تەھرىر شام جامائىتىدە ئەسىرلىكتە ئۇزۇۋاتىمەن. مەن ئىران ئارمىيىسىگە 29 يىل خىزمەت قىلدىم، شۇڭا سىلەر مېنى قۇتۇلدۇرۇپ چىقىشقا تىرىشىشىڭلار كېرەك. مەن ئۇزۇن بەرداشلىق بېرەلمەيسىلەر مۇمكىن».

■ 10ـ ئاينىڭ 22ـ كۈنى ئافغانىستان ئىسلام ئىمارىتىنى مۇجاھىدلىرى تەرىپىدىن ھىرات ۋىلايىتىنىڭ شىندەند بازىسىغا قارىتا ئېلىپ بېرىلغان ئىنغىماس ئەملىيىتىدە، مۇرتەد ئارمىيىنىڭ ئەسكەرىي فورمىسىنى كىيىۋالغان بىر نەپەر مۇجاھىد قېرىندىشىمىز بازىدىكى NATO ئەسكەرلىرىگە قارىتىپ ئوق چىقىرىپ، توماس بۇرۇشاركا ئىسىملىك بىر نەپەر ئەسكەرىي مەسئۇلنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بىر قانچە نەپەر NATO ئەسكەرىنى ئۆلتۈرگەن ۋە يارىلاندۇرغان.

ھەدىس ئۇنچىلىرى

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ عُقْبَةَ بْنِ عَمْرٍو الأَنصَارِي رضي الله عنه قَالَ: «لَمَّا نَزَلَتْ آيَةُ الصَّدَقَةِ كُنَّا نُحَامِلُ عَلَى ظُهُورِنَا، فَجَاءَ رَجُلٌ فَتَصَدَّقَ بِشَيْءٍ كَثِيرٍ، فَقَالُوا: حُمَرَاءُ. وَجَاءَ رَجُلٌ آخَرُ فَتَصَدَّقَ بِصَاعٍ، فَقَالُوا: إِنَّ اللهَ لَغَنِيٌّ عَنْ صَاعِ هَذَا!> فَنَزَلَتْ: ﴿الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لا يَجِدُونَ إِلا جُهْدَهُمْ﴾ (التوبة: 79)» (متفق عليه).

ھەدىسنىڭ تەرجىمىسى

ئەبۇ مەسئۇد ئۇقبە ئىبنى ئەمىر ئەنسارى رضي الله عنه دىن نەقىل قىلىنغان ھەدىسته، ئۇ مۇنداق دېگەن: «ھەدىقە ھەققىدىكى ئايەت نازىل بولغان چاغدا، بىز ئۆلاغلىرىمىزنى باشقىلارنىڭ يۈكلىرىنى توشۇشقا كىراۋا سېلىپ، پۇللىنى ھەدىقە قىلاتتۇق. بىر كىشى كېلىپ كۆپ نەرسە ھەدىقە قىلغانىدى. ھېلىقىلار (مۇناپىقلار): <ئۇ ريياخور> دېيىشتى. يەنە بىر كىشى كېلىپ (بېيمەكلىكتىن) بىر سا ھەدىقە قىلغانىدى، ھېلىقىلار: <الله ئۇنىڭ بىر سا نەرسىدىن بىھاجەتتۇر> دېيىشتى. شۇنىڭ بىلەن <(مۇناپىقلار) مۇئمىنلەرنىڭ ئىچىدىكى مەردلىك بىلەن (كۆپ) ھەدىقە قىلغۇچىلارنى، ئاتاقتىنىڭ كۆزلەپ، شۇ ياخشى كۆرگەن نەرسىسىنى چىقىم قىلغانلىقى بولسا ئۇنىڭ ئىمانىنىڭ راستلىقىغا دەلىل بولىدۇ. مۇشۇ ئايەت نازىل بولغاندا ساھابىلەر رەسۇلۇللاھ ﷺ گە بەس ـ بەستە ھەدىقە ئاپىشۇرۇشقا ئالدىراشتى، مانا بۇ ـــ ئۆلارنىڭ ئادەتتى ئىدى. يەنە، قۇرئاندا قاناداق بۈيرۇق كەلسە دەرھال ئىجرا قىلىش ۋە قاناداق چەكلىمە كەلسە ئۇنىڭدىن دەرھال يېنىش ئۆلارنىڭ ئادەتتى ئىدى ئۇنىڭ جازالايدۇ، ئۆلار قاتتىق ئازابقا دۇچار بولىدۇ> (سۈرە تەۋبە 79ـ ئايەت) دېگەن ئايەت نازىل بولدى» (بىرلىكتە كېلىنگەن ھەدىس).

ھەدىسنىڭ شەرھىسى

سەدىقە ـــ كىشىنىڭ الله ئازىلىقىنى كۆزلەپ ئۆز مال ـ مۇلكىنى كەمبەغەللەرگە ئىئانە قىلىشدۇر. بۇنىڭ «سەدىقە» دەپ ئاتىلىشىنىڭ سەۋەبى شۇكى، الله يولدا مال چىقىم قىلىش بولسا كىشىنىڭ الله‌قا بولغان ئېتىقادىنى راستچىللىقىغا دەللىدۇر چۈنكى مال كۆڭۈلگەرگە ئىنتايىن مەھەبۇب (سۆيۈملۈك) نەرسىلەردىن بولۇپ، الله تەئالى بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: «مالىنى (ھېرىسلىك بىلەن) ناھايىتى دوست تۇتىسىلەر» (سۈرە فەجر 20ـ ئايەت). ئۇنداقلا، ياخشى كۆرۈلگۈچىدىن نەرسە شۇ ياخشى كۆرۈلگۈچىدىن تېخىمۇ سۆيۈملۈك بولغان زات ئۈچۈن چىقىم قىلىنىدۇ شۇڭا كىشىنىڭ الله رازىلىقىنى كۆزلەپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۆز مال ـ مۇلكىنى ئىئانە قىلىشىدۇر. بۇنىڭ «سەدىقە» دەپ ئاتىلىشىنىڭ سەۋەبى شۇكى، الله يولدا مال چىقىم قىلىش بولسا كىشىنىڭ الله‌قا بولغان ئېتىقادىنى راستچىللىقىغا دەللىدۇر. مانا بۇ ھەدىستە مۇھىم بولغىنى شۇكى، ساھابىلەر ئىشنى سەدىقىدىن باشلىدى. ھەربىر ساھابە كۆچى يەتكەن مىقدارىدىكى سەدىقىنى رەسۇلۇللاھ ﷺ گە ئېلىپ كەلدى. بەزىسى كۆپ سەدىقە ئېلىپ كەلسە، بەزىسى ئاز ئېلىپ كەلدى. شۇنىڭ بىلەن مۇناپىقلار كۆپ سەدىقە ئېلىپ كەلگەن كىشىگە قارىتا: «مانا بۇ ئادەم ريياخوركەن، بۇ سەدىقىسى ئاز قىلىق الله رازىلىقىنى كۆزلىمەيدۇ» دېيىشتى.

مانا بۇلار مۇناپىقلار بولۇپ، ئۇلار قەلبىدە يوشۇرغان نەرسىگە زىت ئىشنى ئاشكارىلايتتى. دائىم مۇئمىنلەرنى ئاشكارا مەسخىرە قىلىشاتتى. ئۇلارنىڭ ئەڭ چوڭ غېمى ھەمدە ئۇلارغا ئەڭ لەززەتلىك ۋە يېقىملىق ئۈيۈلىدىغان ئىش بولسا مۇئمىن مۇسۇلمانلارنى تىللاشنى ئۆز ئىچىگە ئالغان سۆزلەرنى ئۆلگەن ۋە ياشقىلارغا سۆزلەپ بىرىش ئىدى چۈنكى ئۇلار مۇناپىق ۋە دوشمەندۇر.

مانا بۇلار، سېخىيلىق بىلەن سەدىقە بەرگۈچى كىشىلەرنى ئەيىبلەپ مەسخىرە قىلىشىدۇ، شۇنىڭ بىلەن الله ھەم ئۇلارنى مەسخىرە قىلىدۇ.

ھەدىسىتىن ئېلىنغان پايدىلار

بىرىنچى، ساھابىلەرنىڭ ياخشىلىقتا بەسلىشىشكە ھېرىسمەن ئىكەنلىكى ۋە بۇنىڭ ئۈچۈن ئۆز نەپسىگە قارشى جىھاد قىلىدىغانلىقى.

ئىككىنچى، الله تەئالىنىڭ مۇجاھىدلارنى مۇناپىقلارنىڭ بوھتانلىرىدىن ھەمدە مۇناپىق سۈپەت خاۋارىج ۋە مۇرجىئىيلارنىڭ ئەيىبىلەشلىرىدىن قوغداپ ئاقلايدىغانلىقى.

ئۈچىنچى، مۇناپىقلارنىڭ ھەمدە مۇناپىق سۈپەت خاۋارىج ۋە مۇرجىئىيلارنىڭ مۇئمىن ـ مۇجاھىدلارغا قاتتىق ئاداۋەتخورلۇقى. مۇئمىنلەرنىڭ ئۆز مۇناپىقلارنىڭ تىلىدىن ھەرگىزمۇ ئامان قالمايدىغانلىقى. يەنە ئۇلارنىڭ مۇئمىنلەرنى كۆپ ئەمەل قىلسا ھەم تىللايدىغانلىقى، ئاز ئەمەل قىلسا ھەم تىللايدىغانلىقى. شۇنىڭ ئۈچۈن الله‌نىڭ ئۇلارنى مەسخىرە قىلىدىغانلىقىنى ۋە ئۇلارنى ئازابلايدىغانلىقىنى ۋەدە قىلغانلىقى.

مانا بۇگۈنكى كۈندە يۇقىرىقى مۇناپىقلارغا ئوخشىغان ھازىرقى زامان مۇرجىئىيلىرى ۋە خاۋارىجلىرىدىن ئىبارەت كىچىك مۇناپىقلار ھەمدە شۇ كىچىك مۇناپىقلارنى كۇشكۇرتۇۋاتقان چوڭ مۇناپىق گۇرۇھلار. ئەھلى سۇننەت يولدىسىگە مۇجاھىد ۋە مۇئمىنلەرنىڭ قەلبلىرىگە ھۆكۈم قىلىپ ۋە ئۇلارنىڭ نىيىتىنى قارىلاپ: «بۇ مۇجاھىدلارنىڭ كەينىدە پالانى كاپىر دۆلەتنىڭ قولى بار. بۇ مۇجاھىدلارنى پالانى دۆلەتلەر ئوينىتىۋاتىدۇ ۋە بۇلارنى پالانى جىھادىي جامائەت ئەخمەق قىلۋاتىدۇ، پالانى مۇھاجىر جامائەتنى پالانى يەرلىك ئەنسارىي جامائەتلەر ئۆز ھەنىپەئەتىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن خىزمەتكە سېلىۋاتىدۇ» دېگەندەك دەللىسز قىلىپ ئىشلار)غا ئىمان كەلتۈرگەن ۋە ئەمەل قىلغان ھەمدە بۇ ئىمانىنىڭ تەسىرىـ ئالامەتلىرى ئۇلارنىڭ ئەقىدە، ئىچكى ۋە تاشقى سۆزى ھەم ئەمەللىرىدە ئىكىس ئەتكەن كىشىلەرگە قوللانغان. مەسىلەن، الله تەئالى مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۞ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۞ أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ

(ئاخىرى 2ـ بەتتە)

دىنى ئەھكاملار

ئەھلى سۇننە ۋەلجامائە ئەقىدىسى ھەققىدە چۈشەنچە

(بىشى ئالدىنقى ساندا)

شۇڭا «قەلبىنىڭ سۆزى» دېگەندە ـــ قەلبىنىڭ ئېتىقادى، تەستىقى، ئىقرارى ۋە جەزمىيىتى كۆزدە تۇتۇلىدۇ. «تىلنىڭ سۆزى» دېگەندە ـــ كەلىمە شاھادەتنى تەلەپپۇز قىلىش ۋە كەلىمە شاھادەتنىڭ تەلەپـ تەقەززالىرىنى ئېغىزدا ئىقرار قىلىش دېگەنلەر كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

«قەلبنىڭ ئەملى» دېگەندە ـــ قەلبنىڭ نىيىتى، قەلبنىڭ تەسلىم بولۇشى، قەلبنىڭ ئىخلاسى، قەلبنىڭ بويسۇنۇشى، قەلبنىڭ ئومىد قىلىشى، قەلبنىڭ ياخشى كۆرۈشى ۋە قەلبنىڭ ئىرادىسى دېگەندەك ئەمەللەر كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

«بەدەن ئەزالىرىنىڭ ئەملى» دېگەندە ـــ ئەرئىئەتتە بۇيرۇلغان ئىشلارنى قىلىش ۋە چەكلەنگەن ئىشلارنى تەرك ئېتىش كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

«ئىمان»نىڭ لۇغەت مەنىسى ـــ تەستىقلاش. قايسىل بولغانلىقىنى ئىزھار قىلىش ۋە ئىقرار قىلىشتىن ئىبارەتتۇر. ئۇنىڭ ئەرئىئەتتىكى مەنىسى بولسا بارلىق ئىچكى ۋە تاشقى تائەت ـ ئىبادەتلەردۇر. «ئىچكى تائەت ـ ئىبادەتلەر» دېگەندە ـــ قەلب ئەملىللىرىنى كۆرسىتىدۇ. «تاشقى تائەت ـ ئىبادەتلەر» دېگەندە ـــ پەرز ۋە مەندۇپ (يەنى قىلىمىسا گۇناھ بولىدىغان ئەمما قىلسا ساۋاب بولىدىغان) سۈننەت ۋە مۇستەھەب دېيىلىدىغان ئىشلار) بولغان بەدەن ئەزالىرىنىڭ ئەملىللىرىنى كۆرسىتىدۇ. يېغىنچاقلىغاندا، ئىمان دېگىنىمىز ـــ قەلبتە مۇستەھكەم ئورناپ، ئەملى تاراقلىق راستقا چىقىرلىپ، شەرىئەتتە بۇيرۇلغان ئىشلارنى ئىجرا قىلىش ۋە چەكلەنگەن ئىشلاردىن ئىراق تۇرۇش تاراقلىق بەدەن ئەزالىرىدا مېۋىسى كۆرۈلگەن ئەقىدە ياكى ئېتىقادۇر. شۇڭا ئەملىدىن ئايرىلغان ئېتىقادنىڭ ھېچقانداق پايدىسى يوق. ئەگەر ئەملىدىن ئايرىلغان ئېتىقاد بىرەر كىشىگە پايدا قىلىدىغان بولسا ئىدى، ئەلۋەتتە ئىبلىسقا پايدا قىلغان بولاتتى. چۈنكى، ئىبلىس الله تەئالىنىڭ يەككە ـ يېگانە، شېرىكسىز ئىكەنلىكىنى ۋە ئۇزۇننىڭ ئاقىۋىتىنى الله‌نىڭ دەرگاھىغا قايتۇرۇلىدىغانلىقىنى شەكسىز تونۇيتتى لېكىن ئۇنىڭغا «ئادەمگە سەجدە قىلىڭلار!» دېگەن ئىلاھىي بۇيرۇق كەلگەندە، پۈتۈن پەرىشتىلەر سەجدە قىلدى ئەمما ئىبلىس سەجدە قىلغىلى ئۇنىمىدى، تەكەبباۇرلۇق قىلدى ۋە كاپىر بولۇپ كەتتى. ئۇنىڭ الله‌نىڭ يەككە ـ يېگانە ئىكەنلىكىنى ۋە ئالەملەرنىڭ رەببى ئىكەنلىكىنى تونۇغانلىقى ئۇنىڭغا شاپائەت قىلالمىدى چۈنكى ئۇ الله‌نىڭ مەخلۇقاتلىرىنى يارىتىشتىكى مەقسىتى بولغان «ئىبادەتنە الله‌نى يەككىلەشتۈرۈش» دېگەن تەۋھىدى ئۇلۇھىيىيەتىنى ۋە تەۋھىدى ئىبادەتنى ئەملگە ئاشۇرمىغان ئىدى. دېمەك، ئەملىدىن ئايرىلغان تەستىقنىڭ ئالەملەرنىڭ رەببىنىڭ نەزىرىدە ھېچ قىممىتى يوقتۇر. مانا بۇ ـــ سەلەف سالىھلارنىڭ ئىمانىنىڭ ھەقىقىتى (يەنى ئىمانىنىڭ ماھىيىتى ياكى مەنىسى ۋە ياكى رۇكنى) توغرىسىدىكى چۈشەنچىسىدۇر. شۇنى بىلگىنىكى، ئىمان قۇرئان ۋە ھەدىستە ئەملەدىن ئايرىلغان ھالدا كەلمىگەن بەلكى كۆپلىگەن ئايەت ۋە ھەدىسلەردە ئىمانىنىڭ ئاۋرىقسىغا سالىھ ئەمەل ئېتقەد قىلىنغان (يەنى ئىمانىنىڭ ئاۋرىقسىغا ئەملى ياناداش كەلتۈرۈلگەن). مانا بۇ ـ ئايرىملىقنى ئومۇمىيلىقنىڭ ئاۋرىقسىغا ياناداش ۋە پارچىنى پۈتۈنگە باغلاشنىڭ جۇملىسىدىندۇر. بۇنداق كەلتۈرۈش ـــ سالىھ ئەملىنىڭ تېخىمۇ مۇھىم ئىكەنلىكىنى ئۇقتۇرۇش ئۈچۈندۇر. مەسىلەن، «ئىمان كەلتۈرگەن ۋە ياخشى ئەمەل قىلغانلار...» دەپ كەلسە، «ئىمان كەلتۈرگەن» دېگەندىك ـــ قەلبدە تەستىقلىغان، ئېغىزدا ئىقرار قىلغان ۋە بەدەن ئەزالىرىدا ئەمەل قىلغان دېگەندىك بولىدۇ. بۇنىڭغا ياناداپ «سالىھ ئەمەل قىلغانلار» دېگەندىك ـــ بەدەن ئەزالىرىنىڭ ئەملىللىرىنى ئىككىنچى قېتىم تەكىتلىگەنلىك ھېسابلىنىدۇ. مانا بۇ ـــ ئەملىنىڭ نەقەدەر مۇھىملىقىنى كۆرسىتىدۇ.

ئىمان ـــ بىرىنچى، (قەلبىتكى) ئېتىقاد (يەنى قەلبنىڭ سۆزى ۋە قەلبنىڭ ئەملى)؛ ئىككىنچى، (تىلدىكى) سۆز: ئۈچىنچى، (بەدەن ئەزالىرىدىكى)

پرقىلىر تارىخى

قەدىمكى ۋە ھازىرقى زاماندىكى خاۋاربجلار

خاۋاربجلارنىڭ ئۇچىنچى سۈپىتى ـــ ئۇممەتنىڭ كاتتىلىرى ۋە ئۇلۇغلىرىغا بېھۇرمەتلىك قىلىش

ئۇلار ئۇزلىرىنىڭ ھاۋايى ـ ھەۋەسىنى قوللىمىغان ھېچبىر كاتتا كىشى ياكى ئالىمنى ھۆرمەت قىلمايدۇ. ئەگەر ھۆرمەت قىلىش توغرا كەلگەندە، پەقەت ئۇزلىرىنىڭ نەپسى ـ خاھىشلىرىغا مۇۋاپىق كەلگەن مەقدارچىلىك ھۆرمەتلەيدۇ. مانا بۇ ـــ ئاشقۇن خاۋاربجلارنىڭ ئەڭ كۆرۈنەرلىك سۈپەتلىرىدىندۇر چۈنكى ئۇلار بۇندىن ئىلگىرى، ئىنسانىيەتنىڭ رەھبىرى، ئەڭ ئادىل ۋە جېنىمىزنى پىدا قىلىشىمىزغا ھەقلىق بولغان سۆيۈملۈك پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ﷺ گە بېھۇرمەتلىك قىلشقان ئىدى. يەنى خاۋاربجلارنىڭ بىرىنچى ۋە ئۇلۇغ بوۋىسى بولغان ئۇلخۇۋەيسىرە پەيغەمبەر ﷺ گە: «ئى مۇھەممەد! ئاللە تىن قورق! ئى مۇھەممەد! ئادىل بول! چۈنكى مەن سېنىڭ ئادىللۇق قىلغانلىقىڭنى كۆرمەيۋاتىمەن» دېگەن ئىدى. بۇ ھەقتە ئەبۇ سەئىد خۇدرى رضي الله عنه نەقىل قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: «ئىككى كۆزى چوققۇر، ئىككى مەڭزى بىلەن پېشانىسى پولتىيىپ چىققان، ساقىلى ئىنتايىن قويۇق، چېچى چوشۇرۇلۇپ كەتكەن ۋە ئىشتىنىنىڭ پۇشقىدى تورۇلۇگەن بىر كىشى رەسۇلۇللاھ ﷺ گە: «ئى مۇھەممەد! ئاللەتىن قورق!» دېگەن ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭغا: «مەن ئاللەغا ئاسىيلىق قىلسام، قايسى كىشى ئاللەغا ئىتائەت قىلار؟! ئاللە زېمىن ئەھلى ھەققىدە مەندىن ئەمىن بولۇۋاتسا، سىلەر ئەمىن بولىمامسىلەر؟!» دېدى». ئەبۇ سەئىد خۇدرى رضي الله عنه يەنە مۇنداق دەيدۇ: «رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭغا: «مەن ئاللەغا ئاسىيلىق قىلسام، قايسى كىشى (مەن ئۇنى خالىد ئىبنى ۋەلىد دەپ ئويلايمەن) رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن ئۇ ئادەم (يەنى زۇلخۇۋەيسىرە)نى ئۆلتۈرۈۋېتىشنى تەلەپ قىلغاندى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى توسۇپ قويدى. ئۇ ئادەم قايتىقاندا، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى ئىشارەت قىلىپ تۇرۇپ: «بۇنىڭ پۇشتىدىن شۇنداق بىر قەۋم چىقىدۇكى، ئۇلار قۇرئاننى ئوقۇيدۇ لېكىن قۇرئان ئۇلارنىڭ تومۇقىدىن ئۆتمەيدۇ. خۇددى ئوق ئوۋنى تىشىپ چىقىپ كەتكەنگەك، ئۇلارمۇ دىندىن شۇنداق چىقىپ كېتىدۇ. ئۇلار قۇرئاننى تاپسام ئىدىم، ئۇ ئىشنىڭ ئۇ مۇھەممەد! ئادىل بول! چۈنكى مەن سېنىڭ ئادىللۇق قىلغانلىقىڭنى كۆرمەيۋاتىمەن» دېگەن ئىدى. بۇ ھەدىس «صحيح مسلم»دا مۇنداق دەيدۇ: «ئىككى كۆزى چوققۇر، ئىككى مەڭزى بىلەن پېشانىسى پولتىيىپ چىققان، ساقىلى ئىنتايىن قويۇق، چېچى چوشۇرۇلۇگەن ۋە ئىشتىنىنىڭ پۇشقىدى تورۇلگەن بىر كىشى رەسۇلۇللاھ ﷺ گە: «ئى مۇھەممەد! ئاللەتىن قورق!» دېگەن ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭغا: «مەن ئاللەغا ئاسىيلىق قىلسام، قايسى كىشى ئاللەغا ئىتائەت قىلار؟! ئاللە زېمىن ئەھلى ھەققىدە مەندىن ئەمىن بولۇۋاتسا، سىلەر ئەمىن بولىمامسىلەر؟!» دېدى». ئەبۇ سەئىد خۇدرى رضي الله عنه يەنە مۇنداق دەيدۇ: «ئىككى بىلەن (مەن ئۇنى خالىد ئىبنى ۋەلىد دەپ ئويلايمەن) رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن ئۇ ئادەم (يەنى زۇلخۇۋەيسىرە)نى ئۆلتۈرۈۋېتىشنى تەلەپ قىلغاندى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى توسۇپ قويدى. ئۇ ئادەم قايتىقاندا، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى ئىشارەت قىلىپ تۇرۇپ: «بۇنىڭ پۇشتىدىن شۇنداق بىر قەۋم چىقىدۇكى، ئۇلار قۇرئاننى ئوقۇيدۇ لېكىن قۇرئان ئۇلارنىڭ تومۇقىدىن ئۆتمەيدۇ. خۇددى ئوق ئوۋنى تىشىپ چىقىپ كەتكەنگەك، ئۇلارمۇ دىندىن شۇنداق چىقىپ كېتىدۇ. ئۇلار قۇرئاننى تاپسام ئىدىم، ئۇ ئىشنىڭ ئۇ مۇھەممەد! ئادىللىقىڭنى كۆرمەيۋاتىمەن» دېگەن ئىدى. بۇ ھەدىس «صحيح مسلم»دا مۇنداق دەيدۇ: «ئىككى كۆزى چوققۇر، ئىككى مەڭزى بىلەن پېشانىسى پولتىيىپ چىققان، ساقىلى ئىنتايىن قويۇق، چېچى چوشۇرۇلۇگەن ۋە ئىشتىنىنىڭ پۇشقىدى تورۇلگەن بىر كىشى رەسۇلۇللاھ ﷺ گە: «ئى مۇھەممەد! ئاللەتىن قورق!» دېگەن ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭغا: «مەن ئاللەغا ئاسىيلىق قىلسام، قايسى كىشى ئاللەغا ئىتائەت قىلار؟! ئاللە زېمىن ئەھلى ھەققىدە مەندىن ئەمىن بولۇۋاتسا، سىلەر ئەمىن بولىمامسىلەر؟!» دېدى». ئەبۇ سەئىد خۇدرى رضي الله عنه يەنە مۇنداق دەيدۇ: «رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭغا: «مەن ئاللەغا ئاسىيلىق قىلسام، قايسى كىشى (مەن ئۇنى خالىد ئىبنى ۋەلىد دەپ ئويلايمەن) رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن ئۇ ئادەم (يەنى زۇلخۇۋەيسىرە)نى ئۆلتۈرۈۋېتىشنى تەلەپ قىلغاندى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى توسۇپ قويدى. ئۇ ئادەم قايتىقاندا، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى ئىشارەت قىلىپ تۇرۇپ: «بۇنىڭ پۇشتىدىن شۇنداق بىر قەۋم چىقىدۇكى، ئۇلار قۇرئاننى ئوقۇيدۇ لېكىن قۇرئان ئۇلارنىڭ تومۇقىدىن ئۆتمەيدۇ. خۇددى ئوق ئوۋنى تىشىپ چىقىپ كەتكەنگەك، ئۇلارمۇ دىندىن شۇنداق چىقىپ كېتىدۇ. ئۇلار قۇرئاننى تاپسام ئىدىم، ئۇ ئىشنىڭ ئۇ مۇھەممەد! ئادىللىقىڭنى كۆرمەيۋاتىمەن» دېگەن ئىدى. بۇ ھەدىس «صحيح مسلم»دا مۇنداق دەيدۇ: «ئىككى كۆزى چوققۇر، ئىككى مەڭزى بىلەن پېشانىسى پولتىيىپ چىققان، ساقىلى ئىنتايىن قويۇق، چېچى چوشۇرۇلۇگەن ۋە ئىشتىنىنىڭ پۇشقىدى تورۇلگەن بىر كىشى رەسۇلۇللاھ ﷺ گە: «ئى مۇھەممەد! ئاللەتىن قورق!» دېگەن ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭغا: «مەن ئاللەغا ئاسىيلىق قىلسام، قايسى كىشى ئاللەغا ئىتائەت قىلار؟! ئاللە زېمىن ئەھلى ھەققىدە مەندىن ئەمىن بولۇۋاتسا، سىلەر ئەمىن بولىمامسىلەر؟!» دېدى». ئەبۇ سەئىد خۇدرى رضي الله عنه يەنە مۇنداق دەيدۇ: «رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭغا: «مەن ئاللەغا ئاسىيلىق قىلسام، قايسى كىشى (مەن ئۇنى خالىد ئىبنى ۋەلىد دەپ ئويلايمەن) رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن ئۇ ئادەم (يەنى زۇلخۇۋەيسىرە)نى ئۆلتۈرۈۋېتىشنى تەلەپ قىلغاندى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى توسۇپ قويدى. ئۇ ئادەم قايتىقاندا، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى ئىشارەت قىلىپ تۇرۇپ: «بۇنىڭ پۇشتىدىن شۇنداق بىر قەۋم چىقىدۇكى، ئۇلار قۇرئاننى ئوقۇيدۇ لېكىن قۇرئان ئۇلارنىڭ تومۇقىدىن ئۆتمەيدۇ. خۇددى ئوق ئوۋنى تىشىپ چىقىپ كەتكەنگەك، ئۇلارمۇ دىندىن شۇنداق چىقىپ كېتىدۇ. ئۇلار قۇرئاننى تاپسام ئىدىم، ئۇ ئىشنىڭ ئۇ مۇھەممەد! ئادىل بول! چۈنكى مەن سېنىڭ